

70 שנה למדינת ישראל
ה' באייר תש"ח – ד' אייר תשע"ח

הארץ שלי / רחל שפירא

הארץ שלי
היא צבעים וריחות,
היא סמטה של רחוב והיא ארבע רוחות
היא שלוות הכפרים והיא דופק העיר,
היא בכי חנוק ולחן של שיר.
הארץ שלי
היא תריסר אהובי
היא אלפי אלמונים, החולפים על פני,
היא כאב ושנאה, והיא פחד עמוק
והיא צרור של שמחות אהבה, והיא צחוק

הארץ שלי
היא ים והיא הר,
היא עמק ירוק והיא פרא מדבר,
היא אופק טובע בתוך עננים
היא אבן חולות וחופים לבנים.
הארץ שלי היא חמסין והיא כפור
היא חדי הצוקים ורכות המישור,
היא רבת מרחב ים והיא כה קטנטנה
היא שחק גבוה, והיא אדמה.

הארץ שלי
היא מלח ודבש
היא ספק עתיק והיא פלא חדש
היא ספור מאבק שאיננו נואש
היא הארץ שלי
היא הארץ שלי
ממש
ממש.

שני שורדי שואה, החיים עמנו, בגיל למעלה מ-90 שנים, סבים לנכדים ונינים, סיפרו על הרגשתם ומחשבתם בדרך ארצה ועם קום המדינה.

לורה מיינצר שורדת שואה, סיפרה מקצת מחוויותיה ומחשבותיה בדרכה לארץ:

בכ"ט בנובמבר 1947 התקיימה הצבעה באו"ם שבה הוחלט על סיום המנדט הבריטי והקמת שתי מדינות עצמאיות בארץ ישראל – מדינה יהודית ומדינה ערבית (תוכנית החלוקה). עד אז הספקתי להיות כ-שלושה חודשים בקיבוץ כפר מנחם, לאחר חתונתי עם עמרי ביוני 1947. כשהגענו לקיבוץ הבאנו איתנו את הרדיו, שהיה באותו זמן אחד מתוך שני מכשירים בלבד בקיבוץ. בעת ההצבעה באו"ם שמנו אותו על אשנב בבית שלנו (ליד בית הקירור), כדי שגם החיילים ששמרו עלינו והתגוררו לידינו באוהל, יוכלו לשמוע. תוצאות ההצבעה של כ"ט בנובמבר נראו לי סופו של תהליך שצריך היה לקרות ולא גרם לי להתרגשות מיוחדת. מה שריגש אותי הרבה יותר היה הגעתן לכפר מנחם של חברות קיבוץ רבדים (בגוש עצינן), לאחר ששחררו מהשבי בירדן.

ב- 14.5.1948 יום הכרזת המדינה היה יום עבודה רגיל אצלנו, לא הייתה תקשורת ולא ידענו מה קורה בתל אביב.

בדיוק באותו היום, אברהם מהרשק, חבר כפר מנחם, היה בתצפית על מגדל המים וקיבל תשדורת מורס מגיסי, יהודה מיינצר, מגבעת ברנר, בו הודיע שההורים שלו ושל עומרי (בעלי) עלו ארצה מבוליביה. הם נדרשו להמתין שם שנתיים עד שקיבלו וויזה לישראל, וכשהגיעו הוויזה כבר לא הייתה נחוצה, כי לשמחתנו, האנגלים עזבו את הארץ. בואי לקיבוץ היה המשך לדרך שבה גדלתי וחונכתי. בילדותי בברלין ובנעורי בהולנד (לפני מלחמת העולם השנייה) התחנכתי בתנועות נוער ציוניות ודרכי ארצה ולקבוץ הייתה ברורה לי. חונכתי על ידי הורי לחיים עצמאיים ולאנושיות. היו לי חיים מאושרים הודות להורי שדאגו לכך חרף הקשיים של אותה תקופה.

בתקופת המלחמה שהיתי שנתיים וחצי במחנות ריכוז, בהם עבדתי במסגרת "קבוצת פיליפס" במפעלי פיליפס שהיו חיוניים לגרמנים. ההשתייכות לקבוצה זו הצילה אותנו מספר פעמים מהשמדה. אפילו במחנה הריכוז הייתי בקבוצה ציונית. היה לי ברור שאני עולה ארצה – רציתי להתחיל לבנות חיים חדשים.

קבוצת פיליפס שוחררה ב- 1.5.1945 בעזרת הצלב האדום, בעזרת הרוזן פולקה ברנדוט. (דיפלומט בן משפחת המלוכה השוודית, שהיה קשור למשא ומתן על הוצאת אסירי מחנות מגרמניה ונרצח בארץ ע"י קבוצה מפורשי לחי

ב- 17.9.1948) הוא נרצח מבלי שזכה להכרת תודה בארץ. לאחר השחרור מהמחנה התחלתי את מסעי לישראל שארך קרוב לשנה וחצי. 5 חודשים בשבדיה, 6 חודשים בהולנד ו-4 חודשים מהולנד דרך בלגיה וצרפת, ומשם בספינת מעפילים בעלייה בלתי ליגאלית.

אביא נקודות ציון חווייתיות במסע זה:

בשוודיה שהינו 6 שבועות בבידוד. פגשנו שוודים ויהודים נחמדים וקיבלנו טיפול מעל ומעבר. מכיון שמשוודיה לא ניתן היה לעלות ארצה עברתי להולנד, שם היו בני משפחתי. התחברתי לקבוצה של צעירים ציוניים. והמשכתי ללמוד עברית אצל חייל ישראלי, שהיה אז ממונה על "ארגון יהודים צעירים" (= J.J.f). הוא קישר אותי עם אנשי עליה ב' (חיילים עבריים, שנשאו באירופה על מנת לעזור ליהודי אירופה לעלות ארצה) ותוך 3 ימים, למרות התנגדות בני משפחתי, ארזתי תרמיל ויצאתי לדרך בעליה בלתי ליגאלית. מהרגע שעזבתי את הולנד, עד שהייתי שוב חופשיה בארץ עברו 4 חודשים רצופי תלאות.

הדרך ארצה:

תחילה הלבישו אותנו במדים והעבירו אותנו לבלגיה (בלי מסמכים), כחיילי הבריגדה. בבלגיה שהינו שבועיים בבית עם גן, שנאסר עלינו לצאת משם, לאחר מכן הועברנו במשאיות (עם מדים) לצרפת ואחרי מסע (בלי מדים), הגענו לחווה בדרום צרפת, בה שהינו 6 שבועות בכאילו "מחנה קיץ" (סודי) – ישנו על אלונקות והשתתפנו בהרצאות, חוגים, א"ש לילה – כהכנה לחיים בקבוץ.

שם התחברתי לקבוצה שהייתה קשורה לקיבוץ חפציבה.

כדי לבלבל את האנגלים החל המסע בים במל רחוק ליד הגבול הספרדי. עלינו 1200 איש על אונייה קטנה, צפופה ומאוכלסת בדרגשים מסודרים בקומות, שאפשרו רק שכיבה. כעבור 8 ימים בים, בקרבת קפריסין, הועברנו בלב ים לספינה קטנטונת – בשם "ביריה" – בה ניתן היה רק לשבת, בלי צעד נוסף, אפילו לא לשירותים. האנייה הגדולה יותר, ממנה ירדנו, חזרה לצרפת כדי להביא קבוצה נוספת של ניצולים.

בעליה לספינה קבלנו כוסית קוניאק, חפיסת שוקולד וקרקר. מדי יום קבלנו טיפת מים בגביע ביצים, על זה התקיימנו יומיים.

בהמשך הדרך הקיפו אותנו 3 ספינות מלחמה בריטיות. הן לא התקרבו אלינו מחשש שיטביעו אותנו. אני ישבתי במקום אסטרטגי ושמעתי את חילופי הדברים בין הקברניט הטורקי, הבריטיים והחיילים העבריים, שביקשו מים ושימשכו את הספינה לחיפה. מים לא קבלנו (מחשש להעמיס על הספינה), ולאט לאט הגענו בכוחות עצמנו לחיפה שם הועברנו לאונייה גדולה יותר, עליה נשארנו עוד 8 ימים. פתחנו בשביתת רעב שבעקבותיה העבירו אותנו למחנה המעצר בעתלית. שם שהינו 5 שבועות. איש סוכנות דיווח למשפחתי שהגעתי.

שלושה שירים השפיעו על חיי – עוד בברלין ראיתי סרט של הקרן הקיימת על חיי קבוץ בששון ובו השיר "באה מנוחה ליגע" שעשה עלי רושם אדיר. מאד התרגשתי מהידיעה שאני מגיעה לחפציבה, שסמוכה לבית אלפא.

שיר שני שהשפיע עלי, היה שיר ששרנו בג'מבורי של הצופים בהולנד שהמסר בו: "כל האנשים שווים, על אף הבדלי הדת והמוצא, הלבוש והמראה".

השיר השלישי - "המחשבות הן חופשיות" (ששימש כשריקה של תנועות הנוער היהודיות). השיר חיזק אותי ועזר לי להחזיק מעמד בעת שהותי במחנות הריכוז. בעזרתו יכולתי לחשוב על עתיד טוב יותר, כשהייתי חשופה להתעמרות הקלגס הגרמני.

בהיותי בת 18 נלקחו הורי על ידי הנאצים למחנה ולאחר מכן נרצחו. נשארתי לבדי ולקחו לי כל מה שהיה לי. עם הכרזת העצמאות למדינת ישראל הייתי בהריון עם בתי הבכורה, גבי, שנולדה בקיץ 1948. מאז אני מאושרת עם משפחתי שהולכת ומתרחבת ומונה כיום 3 בנות, 9 נכדים ו-3 נינים.

הביאה לדפוס: אסתר אבנת (מיינצר)

הייתי שמח נרגש וגאה בדרכי ארצה ובימי הראשית של המדינה

שמעון קורנגוט סיפר בתמציתיות את סיפור חוויותיו מקפריסין והקמת המדינה:

עליתי ארצה בעליה בלתי לגלית והפלגנו על ספינת מעפילים לא הרחק מרומא. לספינה הגענו בסירות הצלה ונדרשנו לזרוק חפצים מיותרים. המסע לחיפה לקח 3 שבועות.

הייתה סערה בים והיינו בסכנת טביעה.

הסיפור הבא מדגים את הרגשתי באותם ימים:

כששטנו באוניה לכיוון הארץ, חגו מטוסים בריטיים מעלינו. אותנו הכניסו לבטן האוניה וכיסו את הסיפון בברזנט. אני עליתי לסיפון לשאוף קצת אוויר והזזתי את הברזנט, אחד ממפקדי ההגנה, שליווה את האוניה, דחף אותי למטה והייתי גאה לקבל מכה מחייל עברי.

החיילים הישראליים קלקלו את המכונות בים ומשחתת בריטית גררה אותנו. בחיפה העבירו אותנו לאוניה בריטית, שהביאה אותנו לקפריסין.

שלחו אותנו לקפריסין, בגלל שרצינו לעלות ארצה והגענו באוניה "לא תפחידונו" היו שם הרבה ילדים (כולל מרים בתי) והרגשתי כמו שם האוניה - לא תפחידונו נגיע ארצה!

בעת ההצבעה באו"ם בכ"ט בנובמבר הייתי בקפריסין. חשבת, שקרה לנו משהו טוב, שנתנו תמיכה להקמת המדינה.

כשקמה המדינה ב-14.5.1948 כבר הייתי בארץ.

היה מצעד של חיילים ישראלים בתל אביב מאוד רציתי לראות את המצעד. עליתי על עמוד חשמל, משם צפיתי נרגש במצעד – חיילים ישראלים שלנו.

השימוש ביוני דואר בהגנה 1939-1948 לזכר אבי יענקל' קלנר ז"ל, שהיה היונאי הראשון בדרום הארץ

ההגנה והפל"מ החזיקו שובכים – בירושלים, תל אביב, יחיעם, קריית חיים, אילון, יגור, גדרה, גבעת ברנר וכפר מנחם.

לפני קום המדינה (בתקופה הנ"ל) שימשו היונים להעברת ידיעות סודיות בין הישובים וההגנה. השובר הראשון נבנה בירושלים – בארזה, אליו חזרו היונים ממעופם באזור. בצפון מילא השובר בקריית חיים תפקיד זה וכך השובר בתל אביב (לאזור המרכז) והשובר בכפר מנחם (לאזור הדרום).

הבריטים אסרו על השימוש ביוני דואר ומי שנתפש מחזיק בהן נידון לשנתיים מאסר וקנס כספי. **אברהם עץ הדר** הביא מבליה בהסתר (על אניה), את 144 היונים הראשונות והכניסן לשובר בירושלים, מבלי שהבריטים עלו על המשלוח. מפקדי ההגנה התנגדו תחילה לשימוש ביוני דואר, אך בן גוריון אישר ויוני הדואר נכנסו לשימוש.

בחורף 1943 התקיים בתל אביב, במשך 4 ימים, הקורס הראשון לגידול יוני דואר. עם סיומו קיבל כל יונאי שני זוגות גוזלים.

השובר בכפר מנחם:

מיד עם חזרתו של **יענקל' קלנר** ז"ל (היונאי המקומי – אבא שלי) מהקורס בתל אביב הוא הקים על עמדה בגבעה הדרומית את השובר על הגג. (העמדה עומדת על תילה עד היום, אך אז היא הייתה בקו הגבול של גדר הקיבוץ) היונים התרבו ואולפו ואחרי כחצי שנה, הם כבר יכלו להעביר ידיעות. עד 1948 כבר היו ברשותו של יענקל' 180 יונים.

אימון היונים היה בעיה. היה קשה לקחת את היונים רחוק מהשובר, שהן יתאמנו לחזור אליו. הפתרון היה לתת לנהג המשאית כלוב ובו זוג יונים והוא היה משלח אותן מהמקום הרחוק ביותר אליו הגיע. למשל, תל אביב, רחובות, גדרה, פתח תקוה, חיפה והן חזרו משם.

הבעיה העיקרית של משלחי היונים בכפר מנחם הייתה לאמן אותן לחזור מהדרום. יענקל' קלנר ניצל טיול חד פעמי של הקבוץ לשיבטה מרחק של 95 ק"מ לאמן את היונים לחזור מהדרום.

ב-1946 התברר שצריך לשלח יונים מהדרום חזרה לכפר מנחם. ביום כיפור (של 1946) עלו 11 הנקודות להתיישבות בנגב. כפר מנחם היה אז ישוב מבודד, כל הישובים סביבו היו מרוחקים – חולדה בצפון 12 ק"מ, באר טוביה במערב 10 ק"מ, נגבה וגת בדרום 16 ו-10 ק"מ והר טוב במזרח 15 ק"מ. הקבוץ היה מוקף ב-7 כפרים ערביים, ובחורף – בבובץ, אי אפשר היה לנסוע מהקבוץ ואליו. אי לכך השתמשו ב-3 אמצעי קשר – אלחוט ע"י מורס, איתות בפנס לוקס ויוני דואר.

כשעלו 11 הישובים להתיישבות בנגב (בכל ישוב היו כ-30 חברים/ות), הצטרף לכל ישוב זוג קשרים עם 2-3 יוני דואר, מכשיר קשר ומכשירי איתות – פנס הוליגרפי ודגלים. אחרי העלייה על הקרקע הם היו צריכים לשלוח את יוני הדואר לישוב ממנו יצאו. כל יוני הדואר למבצע סופקו מן השובר בכפר מנחם.

מקבוץ קדמה נשלחה יונה אחת, והודיעה, שאחרי שהוקם הקבוץ הגיעו שני חיילים בריטיים (מקסטינה) רכובים על אופנועים, שכונותיהם לא ברורות. אחר כך התברר שהאנגלים היו ידידותיים ונשלחה יונה שנייה להודיע שהכל בסדר והם באו רק לראות מה הולך שם.

אחרי עליית 11 הישובים ב-1946 הוחלט בהגנה ובפלמ"ח לאמן את היונים למרחקים גדולים יותר מהדרום.

הפלמ"ח הוציא טיול מפקדים של 3 שבועות לאילת. הטיול יצא מכפר מנחם, המשיך לירושלים ומשם לים המלח ואילת. לטיול צורפו 25 יונים מהשובר ובכל יום אחרי הצהריים נשלחה יונה ופתק בטוטף (גליל מתכת שהוצמד לרגל היונה) בו נכתב שהכל בסדר.

בתקופה ההיא הנגב היה מסוכן – היובש היה רב והיו סכנות של בדואים וסוירי המשמר של האנגלים. מכשירי קשר ניידים טרם היו והמרחק הרב הקשה על שימוש במכשירי קשר ניידים ואיתות על כל צורותיו. הקשר באמצעות היונים היה הקשר היחידי שהתאפשר ויענקל' העביר את הודעות המטיילים במכשיר קשר למפקדה בתל אביב.

למרות, שהיונים היו מאומנות לחזור לשובר רק ממרחק של 95 ק"מ משיבטה, הן חזרו לשובר כל יום, גם מאילת מרחק של 240 ק"מ.

בטיול נוסף בנובמבר 1946 נשלחו לאילת 30 יוני דואר, עם אנשי תרבות אזרחיים של ההסתדרות. וגם הפעם חזרו היונים יום יום צפונה.

יוני דואר "השתתפו" גם בפעולות ליל הגשרים, כאשר חובלו 11 גשרים שחיברו את ארץ ישראל והמדינות השכנות (17.6.1946-16).

ב- 17.6.1946 הצטיידה היחידה שפוצצה את גשר אלנבי (בפיקודו של חיים בר לב) בזוג יונים ושיגרה אותן בעת הנסיגה המסובכת. אחת היונים חזרה לשובך בכפר מנחם עם הידיעה. יוני דואר הופעלו גם במלחמת השחרור בקרבות לפתיחת המצור על ירושלים ובקרבות על גוש עציון, עד נפילתו. לוחמי הגוש שלחו יוני דואר עם מכתבים ובהם תיאור הקרבות ובקשות לעזרה. במבצע עובדה לכבוש אום רשרש (מרץ 1949) נשלחה יונה, שהגיעה לשובך בכפר מנחם. אחרי קום המדינה גידול יוני הדואר עבר לחיל הקשר והשובך המרכזי היה בגבעת ברנר. עוד ב- 1953 השתמשו ביונים לפעילות גדוד 890 בצנחנים. כשנכנסו לפעולה מכשירי הקשר פורקה היחידה בשנת 1956.

איתן קלנר

בין פסח ויום העצמאות נקבעו שני ימי זיכרון, המבטאים את התנסות עם ישראל בזמן החדש – יום הזיכרון לשואה ולגבורה ויום הזיכרון לחללי מערכות ישראל.

שני ימים אלו מייצגים תודעה חדשה של העם היהודי – יום הזיכרון לשואה ולגבורה מייצג התייצבות פעילה נגד הזדון הנאצי, שחובה להעיד נגדו ויום הזיכרון לחללי מערכות ישראל מייצג את התגובה הפעילה והלוחמת כדי להשיג ריבונות ועצמאות כאן במדינתנו.

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל מצוין קודם וסמוך ליום העצמאות. סמיכות זו (שהיא קשה לרבים ומעוררת מחלוקת) מציינת את הקשר הבל יינתק בין המאבק הקיומי לתקומת העם במדינתו ויכולתנו לציין ולשמוח ביש שיצרנו כאן.

נתייחד גם אנו עם זכר נופלינו.

נזכור את בנינו חברינו שנפלו במערכות ישראל

יעקב גולדשמיט (רינגל) -

נולד ב- 30.3.1920 נפל ב- 12.11.50 בהתפוצצות מחסן מוקשים בשדות כפר מנחם.

עמרם בן חורין -

נולד ב- 4.9.39 נפל ב- 6.6.67 בקרב על עזה.

יוחנן בן חורין -

נולד ב- 10.4.45 נפל ב- 6.6.67 בחזית סיני.

דני גלבוע -

נולד ב- 13.3.42 נפל ב- 4.11.70 בדרכו לשרות מילואים.

גבריאל ברעם -

נולד ב- 26.12.54 נפל ב- 6.10.73 בחזית סואץ.

עמוס ברוג -

נולד ב- 14.1.53 נפל ב- 9.10.73 בקרבות ברמת הגולן.

ראובן כהן -

נולד ב- 2.3.46 נפל ב- 10.10.73 בקרבות ברמת הגולן.

גיא שלו -

נולד 12.4.60 נפל ב- 19.8.80 בקרב בלבנון.

גדי פטיש -

נולד ב- 25.6.44 נפטר ממחלה ב- 8.1.1990 בעקבות שרותו בשייטת.

יואל בן אשר -

נולד ב- 26.3.51 נפטר ממחלה ב- 15.4.2004 בעקבות שרותו בשייטת.

יהי זכרם ברוך

בד' באייר נציין השנה את יום העצמאות ה-70 למדינת ישראל.
רוב מקימי הקבוץ ובניהם הבוגרים היו שותפים למאבק על הקמת המדינה וביסוסה ונטלו חלק במלחמותיה. רובם עדיים שמחים על ההישג שבעצם קיום המדינה (אף אם חולקים על דרכה). הצעירים יותר מתייחסים למדינה כמובנת מאליה ומתעניינים פחות במהלך ההיסטורי וההרואי שקדם להקמתה.

יחד עם זה, על אף הפערים, רוב תושבי הישוב שותפים לצער על הנופלים במערכות ישראל, אוהבים את המדינה ומרגישים שייכים לה.

בגיליון זה מובאות התייחסויות מגוונות למדינה, כשרוב הדוברים ניסחו את איחוליהם למדינה מתוך עולם עיסוקם. כמעט ולא נשמעה בפומבי ביקורת, או תסכול (אלו היו סיבות להימנע מלהביע דעות לציבור).

תודה לתושבים ששיתפו אותנו במחשבותיהם ויום עצמאות שמח.

יהודית

ליהודית שלום רב!
כאשר נתבקשתי על ידך לתאר לשתף להביע את תחושותי והרגשתי על הארץ והמדינה, התלבטתי רבות. מצד אחד יש בראיין כזה מן החשיפה האישית שלא תמיד ניתנת לשיתוף הרבים, ומנגד הרצון להביע בכל זאת עמדה ברורה בכדי להדגיש את החיבור שלי לכל אלה, בחרתי לערוך אתך מסע אל המקום שאני מזהה עצמי בו יותר מכל וחש כאותה נקודה על הרצף שבלעדיה אינו יכול להתקיים. החיבור בין הכללי לפרטי מלווה אותי כל חיי ומהווה איזה סמן דרך בכיוון לגיבוש אישיותי במרוצת השנים.

נצא לסיור בהר הרצל ובחרתי להתחיל בפינה מיוחדת שבה מתקיים מפגש בין הנקודות שנגיע אליהן במהלך הסיור ונוגעות גם בסיפור חיי.

השנה 1895 פריז, עיתונאי צעיר המסקר את המתרחש בעיר האורות נקלע שלא ברצונו לאירוע ששינה את חייו. הוא נמשך לקולות קצב התופים, מפלס דרכו מבעד ההמון הרב המצטופף, מתקרב וצופה במתרחש. רחבה גדולה במרכז ניצב קצין מעוטר בדרגותיו (אלפרד דרייפוס) ומוקף בחבורת סרג'נטים, הכרוז מכריז, שני קצינים ניגשים אליו משליכים את כובעו קורעים מעליו את דרגותיו, שולפים את חרב הקצונה שלו שוברים ומשליכים את חלקיה לרגליו, לקול קריאות הקהל: "...מוות ליהודים, מוות ליהודים...". טקס ההשפלה וקריאות ההמון מזעזעים את הרצל אותו עיתונאי צעיר, ומביאים אותו למסקנה שהסיפור כאן איננו רק סיפור מקומי אלא התעוררות אנטישמית שהייתה רק קצה קצהו של קרחון מאיים! מכאן הוא יתחיל מסע לגיבושו של רעיון הציונות, כאשר חשיבותו העליונה של הרעיון מציאת מקום בטוח נוכח גלי האנטישמיות הגוברת, ותופעות הניכור והתלות, שבה היה נתון העם היהודי המפוזר, על גונו השונים.

1949 ואני בסה"כ בן 5 נזעק על ידי אבי בבהילות "הרצל בא..." הוא מרים אותי על כתפיו ואנו נצבים ברחוב מצטרפים להמון אדם הצופים בשיירת כלי רכב, אחריהם שיירת אופנועים המובילים רכב צבאי, כשעליו מונח ארונו של הרצל המוקף במשמר כבוד. לא היה לי מושג מי האיש שאבא הכריז עליו, רק היה ברור לי שהוא חשוב ומכובד מאד! עם הזמן העמקתי דעת את האיש ופועלו. הבנתי איזה שינוי אישי אדיר עשה האיש בעל ראייה ארוכת הטווח והעיקשות שלו, שהיווה עבורי דוגמה לכך שכל חלום אפשרי רק אם ארצה...

1938 בוקרשט רומניה. היה ברור לצעירות ולצעירים שהתכנסו בחדר הקטן של קן תנועת דרור עם התגברות ההתנכלויות האנטישמיות, שהם חייבים למצוא תשובה למצב הקשה שהולך ומתהווה סביבם. בהחלטה משותפת נופל הפור וחמישה מכלל המשתתפים עולים בגורל, ביניהם הורי, היה ברור להם שהגורל מזמן להם חיים משותפים וטרם היציאה עורכים טקס נישואין קצר ומהיר. את אותו ליל פרידה מההורים תזכור אמא כל חייה. עזיבת ההורים והמשפחה, כשברקע מתרגשים עבים והדאגה למי שנשאר מאחור הייתה קשה להם. ובכל זאת הפתרון היה על מה שהתחנכו וחינכו - עלייה לארץ ישראל.

סוף נובמבר 1940 חורף קשה הם עולים על ספינת המעפילים דאריין ב' כשהם מבחינים באנשי בולשת גרמנים המתרוצצים על הרציף בסביבות הספינה בנמל קונסטנצה. הספינה עוזבת את הרציף למסע שיערך 8 חודשים. בעברם את מיצרי הבוספורוס ואיסטנבול יעלו על הספינה 50 מעפילים ניצולי הספינה סלבדור שטבעה בים השיש הסוער. דאריין ב' מגיעה לחופי הארץ ומעפיליה נלקחים על ידי הבריטים לשני מחנות מעצר, האחד לגברים במזרעה צפונה לעכו והשני לנשים בעתלית. לאחר מאבק פנימי ובינלאומי ארוך ומתמשך של הישוב ומנהיגיו מול השלטון הבריטי, משתחררים המעפילים מכלאם.

חזרנו להר. אנו מבחינים בקבר האחים העצום 2388 מעפילי הסלבדור מצבות ללא שם משום שלא זוהו ולידם קבריהם של 22 מעפילי הספינה אגוז שיצאה ב-1961 בחשאי ממרוקו כשעל סיפונה 44 מעפילים מסע הרואי שהסתיים באסון ואל חופי הארץ המיוחלת לא הגיעו. אנדרטה מיוחדת, הנמצאת בקצהו של השביל המחבר בין עברי פי הפחת של השואה אל התקומה בהר הרצל, פרושה לפנינו. אנו מבחינים בבית המונח על צדו, חלקו העליון חסר קיר ופנימיותו בור עמוק. במרחק לא רב ממנו מונחת חזית הבית, אותו קיר חסר כשעליה חקוקים שמותיהם של המעפילים חברי תנועות הנוער ולא רק, אשר מלטו נפשם מן השואה, איבדו את משפחתם עלו לארץ הצטרפו לכוח המגן שנלחם את מלחמת העצמאות ונפלו בלא להותיר ולו שריד. "נצר אחרון" הוא שמה של האנדרטה המיוחדת הזאת.

הכמיהה לחזרה לארץ ישראל חוצה דורות רבים. במהלך הסיפור שלנו כיהודים קדמו להרצל אותם יהודים שעשו דרכם, הגיעו, הצטרפו לשוב שהיה כאן ושמר על הגחלת, והתיישבו בארבעת ערי הקודש צפת טבריה חברון וירושלים. עוול מסוים עשינו, משום שכינינו את אותם אלה שנאחזו בערי הקודש אנשי "הישוב הישן" ושבועם היו הציונים טרם הציונות.

אחת הדמויות המיוחדות היה ר' אברהם שלמה זלמן צורף אשכנזי שחי בירושלים עלה לארץ מליטא כחלק מקבוצת תלמידי הגר"א בשנת 1811, התיישב בעכו לאחר מכן בצפת והגיע בשנת 1816 לירושלים. עיקר פרנסתו הייתה ממקצוע הצורפות ומכאן שם משפחתו. עם הגיעו לירושלים החל לטפל בתשלום חובות רכישת חלקת קרקע בתוך העיר העתיקה, שנקראה חצר האשכנזים. חשוב היה לו לטפל בחוב שחבו האשכנזים למוסלמים, בעת שרכשו את שטח החצר האשכנזית והקימו עליה את בית הכנסת החורבה. היה איש נעים הליכות דמות מסבירת פנים, נמנה עם אותם אלה שיצאו לחו"ל כשד"רים (שליח דרבנן) לאסוף כספים לגאולת קרקע לשיקום בתי הציבור ולחלוקת היתרה לעניי ירושלים הספרדיים. פעילותו הייתה לצנינים בעיני שכניו המוסלמים, ובוקר אחד בעת עשה דרכו להתפלל בבית הכנסת מנחם ציון שנמצא בסמוך לחורבה, התנפלו עליו והכהו קשות. עשרה חודשים שרד את ההתנפלות ובי"ט אלול תרי"א 1851 החזיר נשמתו לבורא. אברהם שלמה זלמן צורף היה הרוג פעולות האיבה הראשון נקבר למרגלות הר הזיתים בנחל קדרון ליד קבר זכריה. לידנו מתחם הרוגי פעולות האיבה, כאשר אברהם שלמה זלמן צורף הוא הראשון המצוין על לוח הזיכרון. נמשיך אל שתי חלקות סמוכות, שאף הן מסמלות את השתתפות הישוב ביצירת בית חדש - חלקת לוחמי ניל"י ובה קבריהם של יוסף לישנסקי ואבשלום פינברג. יוסף לישנסקי עלה לארץ מאוקראינה עוד בילדותו התייתם מאמו אחיו ואחיותיו, בתחילה התיישב במטולה למד בירושלים, ניהל חוות במצרים ולאחר שנתיים חזר לארץ התחתן נולדו לבני הזוג בן ובת. ניסה להתקבל כחבר בארגון השומר, עסק בשמירה. בהתקפת פורעים על מנחמיה נהרג מנהיג הפורעים ולישנסקי הואשם בהריגתו, למרות מדיניות ארגון "השומר", לאסור פגיעה בערבים בכדי לא להביא לסכסוכים מיותרים. כתוצאה מכך הוא נדחה ולא התקבל לארגון. לאחר עזיבתו את "השומר", נפגש לישנסקי במושבה כנרת עם קבוצת שומרים, חלקם דחויי "השומר", והוחלט להקים ארגון שמירה מתחרה, בשם "המגן". כיוון שלא היה ברצונם להתחרות ב"השומר", שפעל בעיקר בגליל באותה עת, הוחלט לפנות למושבות הדרום, ולכבוש את השמירה מידי הערבים ששמרו בהן. לישנסקי, שנבחר כמנהיג הארגון, נשלח לשאת ולתת עם מושבות הדרום כדי לקבל את השמירה. "המגן" קיבל את השמירה בכמה יישובים, ובהם רוחמה, באר טוביה ועקרון. כעבור חודשים מספר זכה בשמירה גם בגדרה.

לניל"י הצטרף לישנסקי בראשית דרכה, כאשר היה לאנשי ארגון הריגול צורך בפעיל בנגב. היה זה כאשר נעצר אבשלום פינברג בחשד לריגול, בדצמבר 1915. פינברג הוחזק בכלא בבאר שבע, ועל מנת לשמור על קשר עמו, השתמשו אנשי ניל"י בלישנסקי, בין השאר, כדי להעביר פתקים שהוברחו מן הכלא אל בני משפחת אהרונסון, שישבו בעתלית. בשנת 1916 לא התרחשה כמעט פעילות בניל"י, למעט ניסיונות של מייסדיה ליצור קשר עם הבריטים, ועל כן המשיך לישנסקי להשקיע את עיקר מרצו בענייני "המגן", ולא ביצע פעילות מטעם ניל"י. עם נפילת רשת ניל"י נרדף יוסף עד לתפיסתו ותלייתו בדמשק. בתחילה גופתו הועברה לראשון לציון ולאחר מאבק ב-1979 הועברו עצמותיו לקבורה ליד אבשלום פינברג בחלקת עולי הגרדום.

ליד חלקה זו מונצחים צנחני היישוב, שנפלו בעת הזדקקותם לעזרת הקהילות היהודיות המושמדות. בחודש יוני 1944 בכנס הפלמ"ח ביער משמר העמק, הביע יצחק שדה בפומבי את משאלת ליבו לצנוח יחד עם הפלמ"ח ביערות מזרח אירופה כדי להצטרף אל מלחמת הגרילה של היהודים ולא יהודים נגד הנאצים. היה בזה מן הנאיביות בשל השלטון הבריטי שלא קבל אמירה כזו וכמובן עוצמתו ואכזריותו של הקלגס הנאצי. ובכל זאת היו 32 נחשונים שהחליטו לעשות מעשה "עלינו לצנוח לתוך אירופה זו כאם הפורצת לתוך בית בוער להציל את ילדיה" כך אמרה חביבה רייק כאשר התגייסה עם חבריה לניסיונות הצלה באירופה הבווערת.

לימים יכתוב על כך חיים חפר
"...הם היו חברי קיבוצים, וחברי הגנה ופלמ"ח
והם ידעו אל איזה גורל הם צונחים בהיפתח עליהם המצנח
והם היו היד היחידה, הבודדת, האמיצה אל העם הנשרף והנרצח
צריך לזכור. אף כי בהיסטוריה הכל כבר תועד ונרשם
אך צריך לזכור גם את הגפרור והלהבה ולהרגיש חמם ואשם
של צנחן בהרי סלובקיה וצנחנית בהונגריה, אז ושם..."
קברם של הצנחנים מעוצב על ידי מעגלי צמחים כמבוך המוביל אל סוף ידוע מראש!
ההתגייסות שלי לשרות בצנחנים הייתה ברצון להצטרף לשרשרת אותם נחשונים.
מן המקום הזה נעלה אל חלקת גדולי האומה. כאן אני מוכרח לציין דמות, שרק לאחר שהכרתי את
סיפורה היטב הבנתי כיצד היא משתלבת ברצף הדורות העושה למען מקום בטוח ליהודים בעולם.
29 בנובמבר 1947 מתכנסת מועצת האו"ם, כדי להצביע על רעיון מהפכני חדיש, שלא נשמע כמותו -
שתי מדינות לשני עמים, מדינה ליהודים ומדינה לערבים, ההצבעה בערב. הרעיון עובר ברוב גדול! כל
הלילה חגיגות כולם רוקדים שיכורי שמחה כולם, חוץ מאדם אחד בן גוריון הוא יושב ספון בביתו בחדרו
כוסס צפרניים בדאגה ושואל עצמו איך נתמודד עם המלחמה העומדת להתרגש עלינו כל רגע? ואכן
למחרת פורצת מלחמת אזרחים היא יחסית פשוטה וקלה למה פשוטה וקלה? כי היא מלחמה מקומית
בין היהודים המקומיים לבין הערבים המקומיים, בעיקר בערים המעורבות. זה כלום לעומת מה שהוא
מעריך, שעומד לקרות בעוד כחצי שנה, כאשר הבריטים יעזבו את הארץ ותקום המדינה. וכך הוא מכנס
בביתו את האנשים הרלוונטיים ואומר להם חשבתי על זה, זה לא הולך לעבור טוב ומכיוון שכך אני יוצא
למסע גיוס תרומות לרכישת נשק, ונוכל להתארגן לקראת הרגע והקושי שעוד עומד להתרגש עלינו. כל
הקטסטרופה הזו עומדת ליפול לנו על הראש.
קמה בחורה אחת בקהל המשתתפים שמה גולדה מאירסון (מאיר) ואומרת לו: "סליחה לא! אנחנו
צריכים אותך פה! אתה לא הולך לשום מקום, צריך לאסוף תרומות, אני אסע!" בן גוריון איננו אוהב את
הרעיון הוא מתרגז, מתרגש וקהל המשתתפים לוחץ עליו לוותר. בסופו של דבר מקבל עליו את הדין.
והגברת נערכת לנסיעה לארה"ב.
מה זאת אומרת נערכת לנסיעה? היא צריכה להגיע איך שהוא לירושלים לקחת את הביגוד שלה, רק
שהעיר במצור, השיירות מתקשות לפרוץ את הדרך מפני המארבים וה"פזאה" שהיא התנפלות כללית
של הערבים. ואז מחליטה לנסוע כפי שהיא ועם מה שיש עליה בכיסה \$10 בסה"כ. היא יודעת על
התכנסות של הקהילות היהודיות ומנהיגיה מרימה טלפון משדה התעופה אל ראש המארגנים ומבקשת
לדבר בכנס. המארגן מודיע לה שזה בלתי אפשרי. היא מתעקשת מרימה עוד טלפונים לעוד מנהיגים
ובסופו של דבר מתאפשר לה לנאום וכך היא אומרת: "לא באתי לכאן רק בכדי למנוע את מחיקתם של
700.000 יהודי ארץ ישראל מעל פני האדמה, אלא בשל כך שעמנו איבד 6 מיליון מבניו ותהייה זו
חוצפה להזכיר שיהודי ארץ ישראל שרויים בסכנת השמדה. לא זאת השאלה, כי אם יישארו יהודי ארץ
ישראל בחיים, הרי יישארו יהודי העולם כולו בחיים וחירותם תובטח לעולם ועד. באם לא, תימחק
האומה היהודית וכל תקוותינו תתנפצנה. בעוד מספר חודשים, כך היא אומרת להם, נלחם על לידתה
וזאת המחויבות שלנו אנו נשלם את מחירה בדמנו, הטובים שביננו יפלו זה דבר ודאי, אך ודאי באותה
מידה, שעוז רוחנו לא יתערער. יחד עם זאת הפולשים הללו יבואו בשריון בתותחים ונגד כלי הנשק הללו
אומץ הלב שבנו יהיה שווה כקליפת השום! באתי לכאן, כך היא אומרת, באתי לכאן בכדי לבקש מיהודי
אמריקה 25 מיליון \$ לרכישת נשק כבד, בכדי שנעמוד מול עוצמת כלי נשקם של האויבים. הכסף הזה
נחוץ לנו מיד ברגע זה ממש! בידכם לקבוע האם אנחנו ננצח או המופתי." היא מסיימת את דבריה
והקהל נעמד על רגליו במחיאיות כפיים, היא חוזרת ארצה כשבארנקה 50 מיליון דולר. הסיפור שלה הוא
הסיפור של כולנו, סיפורה של חבורה של "קבצנים" אחרי אסון נורא, התלויים בחסדי אחרים שזוקפים
ראש מתנערים מעפרם ולפתע פתאום באיזה שהוא נס פלאי הופכים מחבורה עלובה לאומה עם כבוד
שקמה ויוצאת לדרכה.
כאן ליד קברה של גולדה מאיר ראשת הממשלה הרביעית אני מסיים תם אך לא נשלם סיפורנו המיוחד
במדינה ובארץ האהובה. העבר והווה אחד הם שזורים זה בזה ומאפשרים למרות קשיי היום יום
להמשיך כנקודה קטנה על אותו רצף... אינסופי!

איליה אלמן

ברלין/ מלים ולחן אריאל הורביץ

למה לא ברלין?
זול שם מאוד בצד המזרחי
ויש חבר מהפלוגה שכבר נסע
כדאי מאוד שתמהר כי יש מכסה
בקורס לגרמנית

למה לא ברלין בעצם
למה לא ברלין?
זו כבר מזמן עיר בינלאומית
על הלימודים אתה לא תשלם
ולפעמים גם הדירה היא עליהם

בשדרה הרחבה רוחות שינוי ואהבה
ומתוך האדמה קול דמי אחיך מספרים לך
בלי מילים
על השדים של ברלין

למה לא ברלין בעצם
למה לא ברלין?
חודש חודשיים מתרגלים לגרמנית
ומתחילים להעריך את התרבות
תיחשמלית שמגיעה אליך פונקט על הדקה

למה לא ברלין בעצם
למה לא ברלין?
זו כבר מזמן עיר ישראלית
אפשר לדבר עברית שם בקולי קולות
עם הד של יידיש שחוזר מהקירות

בשדרה הרחבה רוחות שינוי ואהבה
ומתוך האדמה קול דמי אחיך מספרים לך
בלי מילים
על השדים של ברלין

יובל שינדלר תיאר את הגורמים שהשפיעו על יחסו למדינה:
בפתח דבריו התייחס להשפעתו של השרות הצבאי והמשיך בתיאור לימודיו ועבודתו.
ואלו דבריו:

השרות הצבאי בארץ שלנו זהו שלב מאוד משמעותי בחיים, לטוב ולרע, אני מנסה למצוא את הטוב בכל שלב בחיי וגם בהקשר הזה.

שרתי ביחידת "עוקץ" במשך ארבע שנים וחודשיים, כלוחם ומפעיל כלב וכמפקד בצוות הלוחמים המבצעי ובבית הספר להכשרות של היחידה.

אני מאמין, שמידת המשמעות תלויה גם במידה שהמפקדים שלך מחוברים לצד החינוכי והערכי וכמה הם משקיעים מזמנם, להעביר את הערכים הללו, באינטראקציה עם החיילים.

למפקדים שלי בטירונות היה חשוב מאוד שנכיר את הארץ, גם בידע הפשוט ביותר – נוף, מפה והיסטוריה ועד לחלקים היותר עמוקים של המשמעות שלנו כחיילים בצבא, לשמירה על הארץ במגוון הקשרים.

זכורות לי דוגמאות רבות, בהן הדגש היה על איכות הסביבה, כבוד לקשיש, שימוש בשפה מכבדת וסובלנות לאחר, וכמובן גם בהקשר של בטחון אזרחי המדינה וחלקנו בו, ביחס ללוחמים ששרתו לפנינו, החיים והנופלים. זה הגיע לרמות יותר אינטנסיביות ערב יום הזיכרון לחללי צה"ל.

במהלך השירות, פעלתי בעיקר בשטחי הגדה המערבית, הרגשתי כמו רגליי והווייתי את המתח והמורכבות הקיימים בכל מעצר ופעילות מבצעית אחרת, כאשר מתמודדים עם כניסה ללב ליבה של אוכלוסייה אזרחית.

לפני שהתגייסתי הייתי פחות ער למשמעות המדינה כמדינה, הייתי יותר ספון בקבוץ שלי ובחיים הפרטיים שלי. הצבא פתח לי את האופקים ואת הראיה למגוון חדש של נושאים והקשר למדינה הוא אחד מהם, זו הייתה ללא ספק מדרגה משמעותית עבורי לכיוון החיים הבוגרים.

אחרי השרות הצבאי, למדתי לתואר ראשון במדעי ההתנהגות, תמיד רציתי לדעת למה אנשים עושים את מה שהם עושים? בין היתר, לקחתי קורס בסוציולוגיה שנקרא "החברה הישראלית" ועוד יותר נפקחו עיניי להווה ולעבר של המדינה. הקורס עסק בשסעים החברתיים שהתפתחו במדינה שלנו לאורך השנים וזה נתן לי תובנות נוספות להמשך הדרך, בעיקר, שכדי לתקן ולפתור בעיות, קודם כל צריך לדבר עליהן ו"לשים אותן על השולחן".

כיום, דרך העבודה שלי באלו"ט (מנתח התנהגות ומנהל מקצועי במסגרות דיור ותעסוקה של בוגרים עם אוטיזם), אני רוצה לעשות ולראות במדינה ובחברה שלנו, את העזרה וההתייחסות למי שיש לו קושי, אני מאמין בגישה לפיה חוזקה של מדינה וחברה נמדדת ביחס לחלשים שבה. זה תמיד עניין שדורש השקעה ומשאבים מוחשיים ומנטליים, אך הרווח מגיע באותן הדרכים גם כן, אפילו אם זהו תהליך ארוך טווח והתוצאות מגיעות לאט ומעט יותר ממה שאליו הורגלנו לאורך העשורים האחרונים.

חברה שרק מחזקת את החזק, מפספסת הרבה בדרך, זה נותן הרבה כשאתה מחליט כעקרון, לדאוג למי שצריך סיוע. אתה נתרם בחזרה מהעזרה וההשקעה – ומקבל זווית ראייה הרבה יותר רחבה ויצירתית.

מבקש לסיים בברכת חג עצמאות שמח.
יובל

ליטל שינדרמן התייחסה ליתרונות של מדינת ישראל, בהשוואה לנעשה בצפון קרוליינה בארצות הברית, בה שהתה קרוב ל-5 שנים.

בגדול, אני חושבת, שהמחויבות החברתית והקשר בין האזרחים יותר גבוהים מאשר בארצות הברית. יש ערבות הדדית, בסוף נרתמים, תמיד יש מישהו שמכיר מישהו.

אני מתעסקת בעולם הסטארטפים והרבה מהטכנולוגיות צומחות כאן – במדינת ישראל. בטכנולוגיה אנחנו אלופים, אך בשיווק ובמכירות יש בעיה.

אני עובדת ב-CDI, המרכז לחדשנות דיגטלית שם אני מנהלת תוכנית שמטרתה לקדם חדשנות בתחום הבריאות ובתוך כך לקדם חברות סטארטאפ ישראליות המנסות לפרוץ לשוק הבריאות בארה"ב.

מניסיוני, גם כצרכנית של שירותי בריאות וגם כמי שעבדה ברשת בתי חולים ומרפאות של מדינת צפון קרוליינה, אני יכולה להעיד, ששירותי הבריאות כאן הם מתקדמים מאוד, בעיקר בגלל שאנחנו מדינה

סוציאלית ואנחנו מנגישים את שרותי הבריאות לאזרחים. זה מחייב את המדינה להיות פרואקטיבית, יעילה ויצירתית.

אנחנו רגילים לזה, אבל זהו שרות אופטימלי, שהמדינה נותנת לכל אזרחיה. בארצות הברית בשביל לקבל שרות כזה, צריך לשלם מאות ולעיתים אלפי דולרים ולא לכולם יש. כאן, השרות ניתן לכולם. נכון מחכים בתור, אבל בסוף נבדקים ומקבלים טיפול אצל רופאים טובים.

אנחנו מאוד מתקדמים בתפישה הליברלית הקיימת אצלנו. בארצות הברית נתקלים בהמון קבוצות שמרניות. פה החברה פתוחה לקבל את השונות והגיוון, זהו ריבוי פנים המביא כח.

גם במוסד, אחד הכלים לפתרון בעיות הוא פתיחות לניסיון ועמדות מגוונות, בהתייחס לנושאים הנידונים, כל הכישורים האלה יחד הם כח.

בישראל הצלחנו להתפתח, מאז ימיה הראשונים של המדינה, כשאנו מכילים ומקיפים את השונות. הילדים שלי לא עסוקים בשונות, או גזענות והבדלים עדתיים. – זה מביא עושר, תרבות וחוזקה. זה עושה טוב לכל תחומי החיים שלנו – לאוכל, לאדריכלות, לתרבות, לעיצוב למדע.

כשחינו בארצות הברית כל מי שקצת שונה היה issue – טרנסגנדרים, נשואים בני אותו מין – דברים שתופשים מקום רב בארצות הברית. זה אומר שאנחנו פתוחים, אנחנו יותר ליברליים ומגשימים את "חיה ותן לחיות".

מאוד אהבתי את הסדר בתהליך פורמלי שמתקיים בארצות הברית. פה אנשים מרשים לעצמם לצאת מהמסגרת, לא לציית לחוקים ויש יותר בלגן, לעומת הפורמליות והנימוס הנהוגים בארצות הברית.

למשל, אם רוצים לארגן משהו, שואלים רשות, לא באים סתם. התהליך המסודר מאפשר להתחבר לאחר. יש הרבה הוקרת תודה ובקשת סליחה בהקשרים שונים. בעיני, אלו דברים אלמנטריים.

הילדים שלי פורחים פה. זה מה שטוב להם ואני מוכנה להקריב לשם כך את הנוחות שלי.

הייתי נשארת שם כמה שנים, בזכות הסדר והנוחות, אבל הם פורחים פה בספונטניות, בבלגן, בחוצפה, שיש פה, כנראה שזה טוב.

המדינה שלי משנה צורה

נורית בן דוד ארז מרגישה וחושבת שהמדינה שלה משנה צורה.

הייתי מחלקת את התחושה לשני חלקים – החלק שקשור למנהיגות ושלטון והחלק שקשור לאזרחים ולחברה.

מבחינת השלטון, תחושתי היא כי הממשלה אינה מייצגת את ערכי ואינה עושה מספיק כדי לאחד את העם. הפוך הוא, יש עשייה אקטיבית לשם "הפרד ומשול", בשילוב הדתה בכפייה.

מצד שני, בפגישות בלתי אמצעיות עם אנשים מן השורה, אני חווה מאמץ להבין את האחר ולקבל את האדם העומד מולנו, גם אם דעותיו ואמונותיו שונות.

אני פוגשת לא מעט אזרחים דתיים ומסורתיים המרגישים וחושבים כמוני ולא אוהבים מה שהמוסדות הרשמיים של המדינה עושים, בהכרחם אנשים להחזיק בדעות והתנהגות אורתודוקסיות.

ביטחון ושלום זה דבר שכולם רוצים, אבל המדינה מתפוררת מבפנים בגלל הקיצוניות והשבטיות."

כבר שבעים שנה שאנחנו ריבונים בארצנו. תקופת הקוממיות הסתיימה. אך הבניה של מרקם החיים המשותף, העבודה הקשה של טוויית החוטים העדינים בין האנשים החיים כאן

יחד, עוד בראשיתה. זו המלאכה הנצחית של חברה חפצת חיים. וזו האחריות שלנו. של כולנו.

ראובן (רובי) ריבלין

תקשורת בלתי אלימה במדינה לטובת הקהילה בעם והמשפחות שלנו.

איני יכולה לדבר על בטחון המדינה במובן הרחב – נדמה לי כי חסרות לי עובדות רבות. לשאלתך, מה אני מרגישה כלפי המדינה, אני יכולה לענות, שהייתי רוצה שיפור בהיבט בו אני עובדת - פיתוח תקשורת בלתי אלימה.

קרן ויינברגר עובדת בבית שמש בתוכנית עיר ללא אלימות של המשרד לביטחון פנים בשמונה השנים האחרונות. במסגרת זו, מנחה מורים ומנהלים בהשתלמויות אקדמאיות, ונמצאת בקשר עם מנחים בגופים צבאיים שונים.

היא מציגה עמדה לגבי תרומתה של תקשורת בלתי אלימה לצה"ל ולחברה הישראלית. ואלו דבריה:

אני רוצה לאחל למדינה שתהיה לנו תקשורת בלתי אלימה non-violence communication. זה אומר, שהתקשורת תהיה מבוססת על הבנת הצורך של בן השיח. כשהתקשורת תהיה מבוססת על הבנה של הצד השני, ניתן יהיה להגיד אם הצד הראשון יכול לספק את משאלת הצד השני, או לא. לא היא גם תשובה, אשר יכולה למנוע מתחים ואלימות.

זה מתחיל מלמעלה בדוגמא האישית, של העומדים בראש. נראה לי, שאנחנו נחשפים לתקשורת אלימה מצד שרי הממשלה, שמבוססת על סיפוק הצרכים האישיים שלהם בראש, ללא קשב לצרכי העם. בראיון האחרון, שהיה עם ששת ראשי המוסד, הדברים נאמרו בבירור, כאשר הדאגה הגדולה היא לדור הבא - על אילו ערכים יובילו את המנהיגות בעשורים הבאים של המדינה?..

התקשורת בכללותה מעצימה את הנרטיב של סיפוק צורך אישי, על פני הבנת צורך העם, בכך שהיא רודפת ומחפשת את המחלוקת ומי העומדים מאחוריה. בשונה, מפרסום זהה לאנשים המזהים צרכים ומקימים פתרונות, על בסיס ערכי של הקשבה ואמפטיה.

בשונה מהממשלה והתקשורת, אפשר לראות בצבא תקשורת מסוג אחר. בצבא מפקד טוב הוא מפקד קשוב לחיילים, מכיר, מבין ומשתדל להיענות לצרכיהם האישיים. אביא שתי דוגמאות לתקשורת בלתי אלימה: בצבא זיהו עם השנים, כי חלה בורות בחיבור בני הנוער המגויסים למורשת קרב והבנת ערך הממלכתיות ורוח המפקד, המשפיעים ישירות על יכולת המנהיגות ועוד.. מכאן, גם חל בלבול משמעותי בקרב חיילים העוברים מתפקיד פשוט לתפקיד פיקודי. אחד הביטויים הוא רצון המפקדים להיות חברים ולא מפקדים, המציבים גבולות ברורים וסמכות.

אחד הפתרונות המוצלחים הוא הנחיית קבוצות במדבר, במסגרת קורס מכים, שם נעשית עבודת עומק המסייעת, לכל שרשרת הפיקוד, עד מפקד הגדוד לתרגל תקשורת לא אלימה.

לדוגמא: מפקד לחייל יוצא אתיופיה ידגים תקשורת – בכך שמצד אחד יקשיב יכיר ויבין את הצורך של החייל להיות בבית בחג הסיגאד, תוך ההבהרה, שכאן זה צבא ואי אפשר לאפשר לו לצאת לחג בשם המסורת החשובה. הבנת הצורך לצאת לחג, הנעוץ בכבוד המשפחה והעדה, במסגרת שיחת הקשבה, יאפשר לחייל לקבל את הגזרה ולכבד צורך אחר והוא כללי הצבא. (זה נשמע פשוט, אך זה משנה את כל המערכת ומאפשר לחיילים ממגזרים שונים להשתלב בצבא)

בקהילה, ניתן לזהות את הצורך החברתי של אזרחים רבים לתרום לחברה. במסגרת עבודתי עם אוכלוסיית בית שמש (המורכבת מפסיפס של עדות ומגזרים דתיים שונים) אני מגייסת תושבים לפעילות התנדבותית (תוך הצגת הצרכים והקשיים בקהילה) והם מתגייסים לפעילות שוטפת, או חד פעמית ברצון ובשמחה, מתוך הצורך להיות שייכים ולא רק לבוא בטענות לממסד. הצורך לתרום לקהילה הוא צורך פסיכולוגי חברתי אמיתי (גם למען מגזרים אחרים), הקשור לתחושת שייכות ומשמעות בקבוצה.

אולי אחת הסיבות מדוע בצבא יש הבדל ברור בנושא, נעוצה בעובדה שבצבא יש סכנת חיים אמיתית, ואי אפשר לשחק, כמו בפוליטיקה.

מפקד טוב נמדד, באופן בו החיילים שלו ישכבו על הגדר בשבילו, או איש למען רעו, לכן עבודת צוות ושיתוף פעולה המבוססים על אמון אמיתי היא כורח הנסיבות במצב חירום. זיהוי מדויק של צורך זה מוביל היום לבניית קורסים שלמים במנהיגות, הקצאת משאבים של זמן וכסף.

אנו עדים להתנהגות זו גם בחברה הישראלית בעתות מלחמה..
אז כל המחלוקות מיטשטשות והעם מתגייס..

אשכנזים- מזרחיים, דתיים- חילוניים, צעירים- מבוגרים, זו המשמעות של סכנה - סכנה מגייסת.

אך בחברה, כשאין מלחמה והסכנה לא מוחשית, היא רק מרחפת, אנו חוזרים לתקשורת אלימה.

רבים מדברים על הגעגוע למנהיגים של פעם, אשר הכירו את רחשי העם ונהגו ביתר פשטות. אני מאחלת לנו לזכות, ללמוד ולחיות בתקשורת לא אלימה המבוססת על הרצון להכיר, לכבד ולקבל את האחר. חג עצמאות שמח.

70 שנים למדינת ישראל - מחשבות על העתיד

בואו נדמיין לרגע את הרצל מגיע לימינו אנו ומתבונן במדינת ישראל של שנת 2018. בקלות אפשר לראותו עומד מסופק, רווי נחת ומשתומם אל מול ההישגים המרשימים אליהם הגיעה המדינה הצעירה שהוא חזה; עומד מופתע אל מול תעשיית ההיי – טק, מלא התפעלות אל מול פרסי הנובל, עומד מחויך אל מול פריצות הדרך המדעיות ואפילו עומד נפעם אל מול המוני בני האדם שמגיעים לכאן, מכל קצוות תבל כדי ללמוד מאיתנו על טכנולוגיה, חקלאות, מים ועוד. אבל לצד כל הסיפוק הזה, שהרצל היה מפגין, ברור לי כי התבוננות עמוקה וביקורתית יותר על החברה הישראלית ובעיקר על הפערים ההולכים ומתרחבים בה, הייתה משאירה את הרצל נבוך ומתוסכל.

על אף הצמיחה הכלכלית, ההצהרות של קובעי המדיניות ואין סוף גורמים שפועלים בתחום, מדינת ישראל מאופיינת בפערים הולכים ומתרחבים בין חלקי ארץ שונים ובין חלקי אוכלוסיה שונים.

המהפכה התעשייתית הרביעית

אנו נמצאים על סיפה של תקופה מרתקת ומאתגרת אשר מזמנת גם דרכים לטיפול והתמודדות עם אותם פערים.

הייתה זו המהפכה התעשייתית הראשונה אשר עשתה שימוש במים ובכוח הקיטור על מנת לשכפל את יכולותיו הפיזיות של האדם ואפשרה את המצאת המכונות כגון רכבות, מכונות ומכונות ייצרניות תעשייתיות רבות. תהייה זו המהפכה התעשייתית הרביעית אשר תעשה שימוש בטכנולוגיות Big Data, Machine Learning ו- Artificial Intelligence על מנת לשכפל את יכולותיו הקוגניטיביות של האדם ולייצר מערכות טכנולוגיות שאינן בנמצא היום. מהפכה זו נחשבת המהפכה התעשייתית הרביעית, מהפכה אשר אנו מצויים בעיצומה ועדים לתמורות אשר היא מביאה.

לפי ניתוח של ה – World Economic Forum (WEF), בפרק הזמן שבין 2015-2020 צפויות להעלם ברמה הגלובלית מליוני משרות המרוכזות במספר ענפים. מרבית המשרות צפויות להיות בתחום העבודה המשרדית ובתחום האדמיניסטרציה.

וזו רק ההתחלה. ככל שיחלפו השנים ינגסו יכולות המחשוב והפיתוחים החדשים בתחומים נוספים. רמזים לכך ניתן לראות כבר היום בתחום הרכבים האוטונומיים, ברשת החנויות החדשה של אמזון, במטוסים ללא טייס, בבנק וירטואלי ללא סניפים ומקומות נוספים רבים.

ומה הקשר לחינוך?

למערכת החינוך בגילאים הצעירים יש תפקיד נכבד בהכנת ילדינו לאותו עתיד בלתי נודע. האם נכון שתתרכז בחינוך למקצועות מסויימים? על פי מחקר שמצטט הפורום הכלכלי העולמי, כ – 65%

מהתלמידים הנכנסים למערכת החינוך היסודית היום יעבדו במקצוע שעדיין אינו קיים, וכמחצית מהחומר הנלמד בתואר טכנולוגי בשנת הלימוד הראשונה אינו תקף בסיום התואר.

שאלות רבות צפות ועולות מנתונים אלו; האם החומר הנלמד כיום במערכת החינוך הינו רלוונטי? האם יש צורך בשינוי שיטת החינוך? האם נכון להתרכז בהקניית מיומנויות לחיים וכישורים אשר לא יוחלפו בעתיד בקלות? כישורים כגון אינטליגנציה רגשית, קבלת החלטות, עבודת צוות, אמפטייה וכו', ומיומנויות כגון היכולת ללמוד בצורה עצמאית חומר חדש ולקיים למידה לאורך החיים (Life Long Learning).

היו התשובות אשר יהיו, דבר אחד בטוח הוא - אנו מחוייבים לפחות לשאול את השאלות הללו ולנהל עליהן דיון אמץ ופתוח. ראשית ברמה הלאומית ובמסגרת החינוך הממלכתי. ובנוסף, דיון עם שותפים נוספים כגון החינוך הבלתי פורמאלי וארגוני נוער וצעירים, חברות טכנולוגיות מובילות במשק, משרדי ממשלה ועוד. יש בידינו הזדמנות מופלאה לרתום את השינויים הללו על מנת להנגיש חינוך טוב יותר, זמין ורלוונטי יותר, ובאמצעותו להקטין פערים ולתת סיכוי שווה להצלחה. פעולה נכונה בעת הזו תבטיח את היותנו חברת מופת גם בעתיד, חברה אשר תשמר את היתרון הטכנולוגי ותרתום אותו להצלחת הכלל.

רותם יואלי

לקריאה נוספת - - The Future of Jobs WEF 2016
http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf

אירועי יום השואה בכפר מנחם

בתחילת השבוע ארז כץ סיפר על מפגשיו עם צעירים גרמניים, שהתייחסו להיכרותם עם זיכרון העבר. *כמדי שנה התכנסנו לטקס הזיכרון המסורתי (בערב יום הזיכרון), סמוך לאנדרטה לזכר בני המשפחות שנספו.

הטקס היה מגובש ומגוון בקטעי קריאה וקריינים.

*בערב יום הזיכרון הנחתה **יפעת שוקרון** מפגש מרובה משתתפים של "זיכרון בסלון".

במרכז המפגש סיפרה יפעת על בריחת סבתה מסלוניקי וגורל בני משפחתה שנספו ע"י הנאצים.

בהמשך התקיים שיח בין המשתתפים על דרכים לשימור זיכרון השואה.

*בסוף השבוע הרצתה ((ב"חברותא") **אריאלה זוסמן** על היבטים מנוגדים של הרפואה בימי המשטר הנאצי - הרפואה האל אנושית שניהלו הגרמנים וניסיונות הרופאים היהודיים להעניק אף על פי כן טיפול רפואי בגטאות.

יבורכו העושים במלאכה.

טיול עצמאי ולא רחוק ליום העצמאות ה-70

דרך הקמה בין כפר מנחם לבית ניר

כללי

לפני שנצא לטייל ב"דרך הקמה" מהי בעצם קמה? רובנו שמע על וגם מכיר את צומת בית קמה ואולי גם את קיבוץ בית קמה, חלקנו גם נזכר בשירה של נעמי שמר "שלוש כיתה א' דנה נמה דנה קמה.... טוב זה באמת לא קשור...אם כן, קמה היא תבואה לקראת הקציר והשם קמה – על שום קומתן הגבוהה והזקופה של השיבולים בשלב האחרון של גידולן. המילה קמה נזכרת בציווי על ספירת העומר: "שִׁבְעָה שָׁבָעַת תִּסְפְּרֵי לָךְ, מִהַחֵל חֶרְמֶשׁ בְּקֶמָה תִּחַל לְסַפֵּר שִׁבְעָה שָׁבָעוֹת" (דברים טז, ט), כלומר מתחילת הקציר. במקרא ובספרות חז"ל קמה היא מילה רגילה, ואילו בעברית החדשה היא נחשבת מליצית, ומופיעה בכתיבה הספרותית, בשירה ובזמר. (מתוך: האקדמיה ללשון עברית)

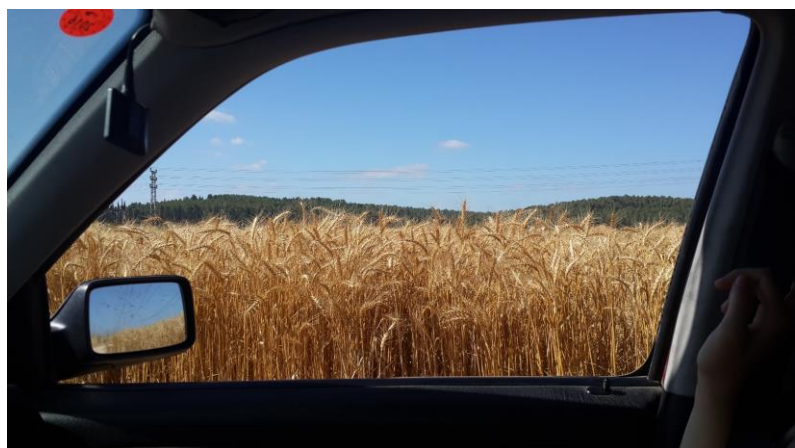
למי הטיול?

הטיול בדרך הקמה – הוא טיול המיועד בעיקר לנסיעה ברכב פרטי או באופניים. מסלול הטיול ממתחיל לרגלי תל צפית ומסתיים בסמוך לשכונת ההרחבה של קיבוץ בית ניר. אורכה של הדרך הוא 14 ק"מ. הטיול יפה בכל עונה, אך בעונה זו של השנה מבינים טוב יותר את משמעותה של המילה קמה, שכן הדרך עוברת לצד שדות החיטה, חומוס וגידולים חקלאיים אחרים, שאופייניים לאזורנו. עונות השנה השונות צובעות את השדות בשלל צבעים. בסתיו האדמה צבועה חום-כהה, בחורף השדות ירוקים ובאביב מזהיבים השיבולים בגוני זהוב.

סיפור דרך

מכפר מנחם נוסעים עד לכניסה ליער חרובית פונים דרומה (ימינה) ונוסעים בדרך הסלולה המלווה את יער חרובית לאורך כ-3.5 ק"מ לכיוון תל צפית. הדרך מגיעה עד לנחל האלה. בצד הנחל פוגשת הדרך שלנו קבוצה של כמה עצי שיזף ומבנה באר ישנה. מעבר לנחל הדרך מתפצלת לשניים. מערבה (ימינה) יורדת דרך כבושה, שמלווה את ערוץ נחל האלה. המסלול שלנו, ממשיך היישר לפנים (דרומה) ומלווה את תל צפית מצדו המערבי ואח"כ הדרומי, בכדי לפגוש את הנתיב הרשמי של "דרך הקמה".

כ-2.6 ק"מ נסיעה מתחילת דרך הקמה נגיע לצומת בו נמשיך היישר לפנים בדרך עם סמ"ש ירוק (הדרך המסומנת בסמ"ש שחור מובילה למושב לוזית), נמשיך בנסיעה עד הצומת הבא, הוא "צומת כרמי ברקן" (יש שלט במקום – בוצרי גת), נפנה מזרחה (שמאלה) ונמשיך על דרך עפר בעלת סמ"ש כחול המובילה לעבר קיבוץ בית ניר.

על האזור

רוב השטח בו ניסע מעובד בידי יישובי גוש עציון, בית ניר ומבוא בית"ר. חלק ניכר מהזיבול בשטח נעשה במעין קומפוסט מתוצרת מפעלי טיהור השפכים של ירושלים. תוספת זיבול זו מגדילה את היבולים בשליש לפחות, אם כי בסתיו, העונה שבה מוסיפים את החומר לשדות, נחילי הזבובים והריחות אינם מיטיבים עם המטיילים באזור. בצד הדרך ניתן לראות תיבות קינון לדורסי לילה – עופות הניזונים מנברנים וממכרסמים, הגורמים נזקים ליבולים. שיטה זו חוסכת שימוש בחומרי ריסוס כימיים. האחראים לסלילת דרך זו הם אנשי קק"ל, שהכשירו את הדרך במסגרת מחויבותה של הקק"ל לעידוד ההיכרות עם נופי הארץ ומורשתה.

הדרך מסתיימת בפאתי הרחבת בית ניר המכונה "השכונה הביוספרית" – בניית שכונה זו אמורה להזכיר לכולנו, שחלקים ניכרים משפלת יהודה מיועדים להיות חלק ממרחב ביוספרי – חבל ארץ שבו יתנהל פיתוח בר-קיימא, מתוך כוונה לשמר את משאבי הסביבה למען הדורות הבאים.

בבית ניר נתחבר לכביש קריית גת-בית שמש (כביש 353) ונסיים את הטיול בדרך הקמה.

ההצעה לטיול מבוססת על מידע המופיע באתר הקק"ל <http://www.eyarok.org.il>

וכן בטיולי האופניים באזור

ליאור לוי

*****

פורום חינוך ישובי – צוות מוגנות

21.03.2018

לכל בית כפר מנחם שלום,

לאחרונה הגיעו אלינו דיווחים על תופעות של התנהגות חברתית שיש בה סיכון, בצפית ובחצר היישוב. הגיע לידיעתנו מידע שלישישוב מגיעים בני נוער וצעירים מיישובים סמוכים שנוהגים לשתות ולעשן (מיני עשבים) בחברותא.

הפעילות הזו מתקיימת במקומות שונים ברחבי היישוב, ברחבי צפית (מחוץ לשעות הלימודים) ולפעמים בבתיים של הנערים כאשר ההורים נעדרים ללילה (בית ריק).

חשוב לנו להדגיש שאין ברשותנו מידע מלא על השתתפות בני הנוער שלנו בפעילויות חברתיות מסוג זה. יחד עם זאת, ברגע שיש פיתוי / חשיפה במפגשים עם חברים קרובים ומוכרים קיימת אפשרות של 'בחירה לא נכונה' והיקלעות לסיטואציה חברתית שעלולה להוביל למקום בעייתי. אנחנו סומכים על בני ובנות הנוער שלנו ובכל זאת, חשוב לא להקל ראש בעניין ולהתייחס לנושא במלוא החומרה והרצינות.

הערנות והאחריות של כולנו חשובה תמיד ועכשיו שבעתיים.

פורום החינוך היישובי ומערכת החינוך החברתי-קהילתי, הקים צוות מוגנות (בשיתוף של מחלקות הרווחה והחינוך במועצה). צוות זה התכנס ודן בהתרחשויות והוחלט להתייחס לנושא פרטנית וקהילתית:

העלאת מודעות הורית- לפני כשבוע נערכה הרצאה של תמי גור, מנהלת מכון יסודות, במועדון לחבר. תמי פרסה בפני הנוכחים את מכלול התפיסות החברתיות הן בעולמנו כמבוגרים והן בעולם בני הנוער כלפי שתית אלכוהול ושימוש בסמים (קלים וקשים). אין ספק שמורכבות הנושא הולכת וגוברת במיוחד משום שהפך לנורמה חברתית גם בעולם המבוגרים...בכל זאת, כאשר מדובר בנערים, מלבד התחום החוקי המעורב כאן, מדובר גם על פגיעה של ממש לבריאותם הפיזית והנפשית.

העלאת מודעות בקרב בני הנוער- אנחנו בוחנים מספר הצעות למפגשים להורים ולנערים כדי להסביר ע"י אנשי מקצוע את המשמעויות על התנהגות סיכון מסוג זה בכל גיל ובוודאי מתחת לגיל 18 שנים. כל הפרטים לגבי תכנית ההסברה והמניעה יופצו בקרוב.

הקמת סיירת הורים- הגברת נוכחות המבוגרים בשעות הלילה (22:00-02:00) עבור בני הנוער במהלך סופי השבוע וחופשות משרד החינוך. אין מדובר במשחקי 'שוטרים וגנבים' ואין מדובר על טיפול ענישתי לנער/ה כי אם עדכון מנהלת מערכת החינוך החברתי ויצירת קשר עם הורי הנער/ה. במהלך חופשת הפסח היו מספר סיורים ע"י הורים מתנדבים. לא נצפו אירועים מיוחדים ושלום לכל בני הנוער שלנו. שכך ימשיך!!! לקראת חופשת הקיץ נשמח לעוד ועוד מתנדבים ולא בהכרח הורים לבני נוער. בברכת חג עצמאות שמח!

פורום החינוך היישובי

מפגש משמעותי בין בני נוער מביאליסטוק ו"צפית"

קבוצה מתלמידי י"א ב"צפית" אירחה במשך שבוע קבוצה מתלמידי י"א מביאליסטוק (פולין) ואחר כך התארכה אצלם (שבוע) לביקור גומלין.

בקבוצה היו 4 נערים ו-4 נערות (3 מהן מכפר מנחם). הקבוצה לוותה ע"י שתי מורות מ"צפית" ושתי מורות מבית הספר הפולני.

משתתפי המשלחת נבחרו על סמך מכתבי המלצה אישיים, שכל אחד מהם כתב, למה הוא מעוניין להשתתף במשלחת ולמה הוא מתאים וכדאי לבחור בו.

הנערים דיברו ביניהם באנגלית והנערים מפולין נבחרו עפ"י ידיעת האנגלית שלהם.

כרמל לוק ושירה סעידי השתתפו במשלחת ותיארו את רשמיהן:

הפואנטה של המשלחות הייתה מפגש של בני הנוער מפולין ומהארץ- הכרות הדדית והתרשמות מתרבות הנוער בשתי הארצות ואיך חיים נערים בכל אחת מהארצות.

השבוע הראשון של המפגש נערך בארץ. כרמל ושירה סיפרו, כי "סיירו בארץ – ביקרו בירושלים, תל אביב, ים המלח וכן ביקרו בכנסיות בצפון ובנצרת ובמוזיאון באשדוד. הנערים מפולין התארחו בבתי

הנערים הישראליים, השתדלנו לתת להם

הרגשה טובה והם לא רצו לעזוב" ובני

שתי הקבוצות בילו יחד.

בפולין, ביקרנו יומיים בוורשה (יום ראשון

ואחרון), בהדרכת בני הנוער

מביאליסטוק וביתר הימים סיירונו

בעיר וביקרנו במוזיאונים שלה.

לדברי כרמל ושירה הן התארחו צמוד

בבתי מארחיהם והכירו גם את

המשפחות שקיבלו אותם במאור פנים

ולבביות – "היו ממש חמודים". "היה ממש נח איתם, הם גרמו לנו להרגיש בבית", על אף שלא ידעו

אנגלית ודיברו דרך בנותיהם.

השבוע הראשון למפגש היה יותר מביך, כי טרם הכרנו. בשבוע השני (בביאליסטוק) " הכרנו אותם

ודיברנו איתם על הכל, כמו עם חברים, היינו ממש חברים. כן התקרבו מאוד לחברי הקבוצה (מ"צפית")

– היינו כמו משפחה לשבוע"

"כשהם באו לפה עשינו להם סדנא של אוכל ישראלי, הכנו פלאפל, שקשוקה ושווארמה, בפולין אכלנו

רוב הזמן המבורגר ופיצה

וקצת אוכל מסורתי, שמבוסס על תפוחי אדמה."

"הרגלי הנימוס שלהם שונים. למשל, חלוקת מרק בארוחה – אנחנו קודם מחלקים לכולם ואז אוכלים

והם אוכלים בלי לחכות ומאיך, כשירדנו מהאוטובוס, או הגענו למקום אחר, היה נער שפתח לכולם את

הדלת וחיכה שיעברו"

כרמל ושירה ציינו, שרוב המשותף על המפריד –"לכולנו אותם חיים: חברה, משפחה, לימודים (בית

הספר שלהם פועל אחרת משלנו וזה לא היה נושא מרכזי). לכולנו עניין בקשרים חברתיים ובטכנולוגיה,

רואים אותן סדרות, שומעים אותם שירים. (הכרנו להם שירים ישראליים והם הכירו לנו שירים פולניים), שירים בינלאומיים הם אותו דבר וגם עשינו מסיבה משותפת. הם לבושים כמונו, היינו איתם בקניון והם הולכים לאותן חנויות כמונו. הם בסך הכל כמונו, רק מדברים בשפה שונה וגרים בארץ אחרת." (יחסי ישראל פולין והשואה לא עלו בסיור, למעט נער פולני אחד ששאל לדעתנו) הן מסכמות: "היה בשבוע הזה הכל – צחקנו והיה לנו כיף והיו רגעים שהתגעגענו הביתה ורצינו לחזור לארץ.

זו חוויה משמעותית שנזכור אותה לתמיד. אנחנו שומרים על קשר ב-S.M.S ובוואטסאפ. הזמנו אותם לביקור בקיץ ואנחנו מקווים להתראות, כשנהיה בפולין בשנה הבאה."

הביאה לדפוס: יהודית אפרתי

*****

בחודש מרץ ירדו 12.3 מ"מ גשם.

*****

לאמאי חביביאן שהתטייסה לצרפת איחולאי צפק צלחה ובהצלחה.

*****

כלבים ב"צפית"

שלום רב,

לאחרונה אנו נתקלים בכלבים משוטטים בכל יום ולאורך כל היום.

הם נכנסים לחדר האוכל, רודפים אחרי תלמידים ואף הופכים את הפחים.

לא נוכל לאפשר זאת יותר!

במידה והמצב ימשיך קיבלנו אישור מועצה להזמנת לוכד החל מיום ראשון 15/4/18.

לתשומת ליבכם.

הנהלת בית הספר

כאז גם היום

כנראה שלא הצהרת בלפור בדבר זכות הקמת הבית היהודי, ואפילו לא הכרת הנשיא ארה"ב טראמפ בירושלים בירתנו היו הראשונות ו/או מקוריות. הנה לפני שנות דור, ברטרוספקטיבה אירונית משהו, מכריז כורש, השליט הפרסי, על ההיתר להקמה מחודשת של בית האלוקים בירושלים. לא רק מכריז אלא גם מעודד לעלות ו/או לתרום להקמתו המחודשת של בית המקדש, ממש בסיס טוב ל'הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד'.

אז להלן הרכיבים לתקומה המדינית של אז - גיבוי בין לאומי והצהרה מדינית של מעצמה תומכת ומאפשרת; לצידו של הסיוע הכספי והחזרת אוצרות הבית לידי הבונים החדשים, ריבוי תרומות של כלל מרכיבי החברה בארץ ומחוצה לה; ובעיקר יש את עושי המעשה, יש את אלה שעולים, בונים מפתחים ומשמרים.

כאז כך היום - לתקומתנו המדינית ציונית אכן נדרש גיבוי מדיני מעצמתי, אך יותר מכך - נדרשת שותפות פעילה של כלל מרכיבי החברה הן בתרומה ובעיקר במעשה.

בואו נודה - לא קל לוותר על נוחות פרטית למען טוב הכלל, לא קל להינתק מסיר הבשר, לעלות ולחוות את קשיי המעבר ממקום אחד למשנהו. כך היה לעולי בבל, כך גם היום לעולים בני זמננו, בין שיבחרו לעלות על 'כנפי נשרים' או בין שימצאו עצמם מגיעים 'על גבי עננים' של רוחות עונה אנטישמיות שיביאום לכאן.

מעשה הבנייה לא תם ולא כל שכן אתגרי הפיתוח והשימור - אלו לנצח ייוותרו בתוקף ולמימושם, תוך שימור של ישראל כבית בטוח, פתוח ומזמין לכלל העם באשר הוא גם בעתיד, תידרש תרומה תידרש עשייה.

רב-אלוף בדימוס בני גנץ היה הרמטכ"ל ה-20 של צה"ל

*****

סדנת הכנה לפרישה

אתם עומדים בפני פרישה. בחנו את עצמכם: האם השאלות שלהלן מטרידות אתכם?

- איך מתנהלים כלכלית? כמה כסף אנחנו צריכים? מהם מקורות ההכנסה?
- מהן הזכויות שלנו כגמלאים? איך מממשים את הזכויות הללו?
- מהן ההוצאות החדשות הצפויות לנו (הוצאות בריאות, ניידות, פנאי)?
- איך מתמודדים עם השינוי בסטטוס ועם הזמן הפנוי?
- איך נתמודד עם הציפיות בתוך המשפחה?

אנו מאמינים אתכם להצלחה ולסדנה ייחודית
4 מפגשים בני 3 שעות

הסדנה מועברת על ידי
מומחי כלכלת המשפחה
של ארגון פעמונים

מעברים נגב צפוני והמרכז הקהילתי-יואב מזמינים אתכם לסדנה ייחודית!

זה הזמן לקבל את כל המידע בתחום הכלכלי-פיננסי, אישי- חברתי והתעסוקתי.

יימי ראשון - 6/5, 13/5, 27/5, 3/6, בין השעות 17:30-20:30, בבית גיל אור, מ.א. יואב.
מפגש נוסף במתנה ב- 10/6: "פנאי אינו רק זמן פנוי"/ מרצה: יורי הירשפלד.
יעלות מסובסדת לכל הסדנה: 40 ₪.

לפרטים נוספים והרשמה:

הדס טרנטו 050-5547444, מילי פרידמן 050-3049473

